

Keetwiltje 1
8921 EV Leeuwarden
058 – 212 17 00
info@socialealliantiefryslan.nl
www.socialealliantiefryslan.nl

Aan: de kabinetsinformateurs
Dhr. Bos en dhr. Kamp
p/a Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 AE Den Haag.

c.c.: de fractievoorzitters van de Tweede Kamerfracties.

Betreft: Kantelingsgedachte Werk en Inkomen
Meer beleidsruimte gemeenten

Leeuwarden, 22 oktober 2012

Geachte heren Bos en Kamp,

We willen u op de valreep van uw werkzaamheden als informateurs graag nog een hartenkreet meegeven. Het gaat niet om wetwijzigingen of ingrijpende beleidsveranderingen. Het gaat om een visie die een andere dienstverlening, een verandering in denken en handelen vraagt. Een visie die de vaak verlamdende bureaucratie te lijf gaat!

Veel burgers hebben het gevoel dat ze zelf geen grip meer hebben op hun eigen toekomst. De grote afhankelijkheid van (overheids)instanties en van beoordelaars levert vaak een gevoel van machteloosheid op. Een gevoel dat versterkt wordt door de ontmoedigende procedures en regelgeving die als een beschermklaag om de beslissers heen is gebouwd. Gevolg is een passieve, afwachende houding bij de burger. De instanties die de sociale regelingen uitvoeren zouden veel beter in kunnen spelen op de ideeën en mogelijkheden van hun klanten. Dat zou het vertrekpunt moeten zijn voor de dienstverlening en de communicatie, met maatwerk en creatieve oplossingen als resultaat. De contacten met de burgers kunnen op grond daarvan veel coöperatiever en productiever verlopen!

We stellen voor om het klassieke uitvoeringsbeleid in te wisselen voor een integraal participatiebeleid! Kenmerkend voor een participatiebeleid is dat de burger en zijn situatie uitgangspunt en startpunt zijn en niet de regelgeving. Dat is de basis van de dienstverlening in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), vervat in de zogenaamde Kantelingsgedachte. Die Kanteling zou ook van toepassing moeten zijn op Werk en Inkomen. De huidige praktijk is echter dat de beoordeling en dienstverlening van sociale diensten en het UWV vooral vanuit de regelgeving plaatsvinden, met steeds meer nadruk op de plichten en steeds minder op de rechten van de burger! De burger raakt snel verstrikt in een wirwar aan ongrijpbare codes en rituelen van de systeemwereld.

De gemeente zal afscheid moeten nemen van de klassieke aanvraagprocedures en letterlijk in gesprek gaan met de burger. De burger die zich meldt of aangemeld wordt krijgt de uitnodiging om een gesprek over zijn situatie te voeren. In dit gesprek wordt bekeken wat de persoon nodig heeft om stappen te maken. Vervolgens worden de voorzieningen er bij gezocht die echt persoonlijk maatwerk leveren. Het gaat dan vaak om voorzieningen die onder verschillende gemeentelijke diensten vallen

(zoals sociale zaken, welzijn, belastingen, economische zaken, huisvesting). De medewerker van de gemeente zal voorbij allerlei schotten een pakket aan voorzieningen moeten kunnen aanbieden aan de burger. Hoe dat geregeld en afgestemd wordt is een interne zaak van de gemeente waar de burger niet mee belast behoort te worden!

Daar horen dan uitgangspunten bij als:

- Ken je burger en investeer consequent in de relatie met de burger
- Baseer het beleid op 'vertrouwen, tenzij' in plaats van op 'wantrouwen, omdat'.
- Bouw daarom een dienstverlening op zonder standaards en dichtgetimmerde procedures en protocollen
- Maak profielen van burgers, niet van risicogroepen!
- Ga in de dienstverlening uit van maakbaarheid en niet van haalbaarheid
- Werk aan duurzame oplossingen en niet aan tijdelijke noodverbanden
- Ga wensdenken: 'hoe zou het kunnen?' in plaats van 'wat kan'
- Voer een open gesprek met de burger: wees allereerst dienstverlener en niet een beoordeelaar!
- Inventariseer in een gesprek wat nodig is en niet wat moet
- Stel eisen aan kwaliteit van de gespreksvoering: activeer de burger en geef ruimte aan eigen ideeën van die burger
- 'Zelfredzaam, eigen regie, zelfgekozen perspectief': wie bepaalt de norm? Geef de burger werkelijk de mogelijkheid om zijn eigen toekomst in te richten
- Benut de vele netwerken en samenwerkingsverbanden van maatschappelijke instellingen
- Vraag niet alleen integraal werken van de maatschappelijke organisaties maar vraag dat ook van de eigen ambtelijke organisatie.

We verzoeken u om te stimuleren dat het komende kabinet aan de slag gaat om deze verandering in denken en handelen vorm te geven. Het vergt een langdurige aanpak: er moet een proces in gang worden gezet bij beleidsmakers, ambtelijke uitvoerders en bij de burgers.

Gemeenten zijn de overheden die het dichtst bij de burger staan. Deze constatering vormt een belangrijk motief voor het overhevelen en decentraliseren van rijkstaken naar gemeenten. We pleiten er voor om gemeenten dan ook meer beleidsruimte te geven voor hun sociale beleid. Een ingrijpende beperking zoals de maximale norm van 110% om in aanmerking te komen voor minimegelingen behoort ongedaan gemaakt te worden.

We vinden het de moeite waard om de samenleving vriendelijker en meer uitnodigend te maken. We rekenen er op dat u die wens met ons deelt en uw best doet om er een kabinetsmissie van te maken!

Met vriendelijke groet,

De Sociale Alliantie Fryslân,

namens deze,

Nanne de Jong.

De Sociale Alliantie Fryslân is een breed platform dat zich inzet voor het bestrijden van armoede in Fryslân. In de werkgroep nemen organisaties deel waarin voornamelijk vrijwilligers actief zijn: maatschappelijk activeringswerk Protestantse Kerk Nederland, Solidair Friesland, Fries Samenwerkingsverband Uitkeringsgerechtigden FSU, CNV Vakmensen, FNV Bondgenoten, FNV Vakcentrale Noord en Oost, Stichting samenwerkende Friese Voedselbanken, Humanitas district Noord en plaatselijke Arme Kant groepen.